



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Macherentini Societatis Iesv Theologi,
Explanatio Catechismi Catholici**

Macherentinus, Johannes

Colon., 1612

De Iudicio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39397

D E I V D I C I O .

Qui iudicabuntur?

OMnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit siue bonum siue malum. Omnes omninò homines iudicandi sunt à Christo, nemine prorsus excepto, siue diuites illi sint, siue pauperes, Reges, Principes, Plebei, Ignobiles omnis ætatis, omnis sexus : quia statutum est omnibus hominibus semel mori, & post hoc iudicium.

Quoties iudicabimur?

Bis unicuique standum est ante tribunal Christi; statim morte obita, & in communi illo totius orbis iudicio. Quod generale iudicium, si sententiam ipsam spectes, præter mercedem quæ corpori dabitur, nihil noui adferet, sed erit confirmatio eorum, quæ in particulari singulorum iudicio decreta fuerunt. Qua ex re intelligimus, non minus esse metuendum priuatum hoc iudicium, atque illud vniuersale, quia qualem inueniet Deus hominem, in suo nouissimo die, talem iudicaturus est, in mundi nouissimo die.

Vide

Vnde formidabilem diem illum futurum colligimus?

Primò quidem, ex vaticinijs Prophetarum: *Ecce (inquit Malachias) veniet, & quis stabit ad videndum eum, & quis poterit cogitare diem aduentus eius?* Mal. 3.

Deinde non minus idem declarant voces sanctissimorum hominum, qui magnū de illo die timorem habuisse videntur; *Quid faciam, inquit B. Iob, cum venerit ad iudicandū Deus?* quasi dicat, hæc vna sollicitudo me tenet, vt in die iudicij immunis, ab omni damnationis periculo euadam; & B. Paulus, qui plus cæteris omnibus laborauerat, & qui nullius peccati sibi conscius erat: *Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne fortè cum alijs prædicauero, ipse reprobus efficiar.* Iob. 21. 1. Cor. 9.

B. Hilarion cum ab anno ætatis 14. ad extremam senectutem, durissimam vitam egisset, tamen in extremo vitæ conflictu, ita animā suam alloquebatur: *Egredere, quid times? Egredere anima mea, quid dubitas? septuaginta propè annis seruiuisti Christo, & mortem times?* D. Hyero. in vita Hilarionis.

Tertiò, ex grauibus pœnis, quibus se multi viri sancti vtriusque Testamenti, sponte affligerunt, vt hoc terribile Christi iudicium salui effugerent; Veteris legis Patres plerique lapidati sunt, secti sunt, circuiuerunt in melotis, & pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, in solitudinibus errantes, in speluncis & ca-
 Cc 5 uernis

uernis terra, vt meliorem inuenirent resurrectioni.
 In nouo autem Testamento, martyres gra-
 uissima supplicia passi sunt, & Confessores,
 Monachi, & Anachoretæ, admirabili victus
 cultusque asperitate corpus castigauerunt,
 alij sub die in columna erecti multis annis
 steterunt, alij summa paupertate vitam tra-
 duxerunt, alij verberibus, cilicijs, & vigilijs,
 carnem domuerunt, multaq; id genus præ-
 stiterunt obstupescenda, vt in hora mortis
 iudicem sibi inuenirent placatum.

Cum igitur idem sit Dominus & Iudex
 omnium, qui non magis iustus atque seue-
 rus futurus est his, qui metu seueritatis eius
 grauissima ista molestissimaque sibi impo-
 fuerunt, quam cæteris hominibus omni-
 bus: vt vehementer metuendum est his, qui
 nunc ita securè viuunt, voluptatumque
 omnium habenas laxant, ne longè alium in
 se Christum experiantur, quam in hac tan-
 ta securitate sibi promittunt: qui vt saluta-
 rem metum concipiant, consiliumque ca-
 piant iudicij illius acerbitatem subterfugi-
 endi, poterunt hisce sequentibus meditatio-
 nibus seriò aliquando occupare animam: Si
 enim aliquid est in vita humana magni mo-
 menti, & à quo salus nostra dependet, illud
 est, in huius Iudicij consideratione positum:
 quod Iudicium decernet cuique nostrum
 locum, vbi per omnem æternitatem, vel op-
 timè

timè iucundissimeque viuamus, vel pessimè
miserrimeque moriamur.

Quæ personæ huic Iudicio aderunt?

Primò, anima iudicanda, sola illa secum
in conscientia, descriptam ferens totius an-
teactæ vitæ historiam, quæ sub oculos om-
nium subijcietur, & quicquid per omnem
vitam gestum fuerit, siue benè, siue malè,
clarissimè conspicietur: qua in re homo pi-
ctorem imitatur, qui, dum in tabula, ex arte
sua pingit, velo se & tabulam tegit, ne, quid
agat à quoquam conspiciatur: absoluto verò
opere, remoto velo, clarè omnibus exhibet,
artis suæ industriam; sic homo, dum viuit,
corporis istius tegumento velatus, actioni-
bus, verbis, & cogitationibus, tanquam pi-
cturis, historiam suæ vitæ: in conscientia de-
scribit, quæ historia quamdiu corpore tegi-
tur, à nemine legi potest: remoto autem hoc
corporis velo, clarè ab omnibus videntur,
quæ anima secum depicta defert: Et si qui-
dem pulchris virtutum coloribus ornata sit
anima, accepta erit Deo: si autem peccato-
rum sordibus deformis, similitudinem ge-
ret dæmonis Christo inuisi, & ipsa erit Deo
ingrata.

Quis verò iudex erit?

CHRISTVS Dominus, qui hic duplex *Hier. 23.*
sibi sumet officium, Iudicis, & testis: Ego
(in-

(inquit) *sum iudex & testis, & reuelabo pudenda tua in facie tua*, id est, cum auertere voles cogitationes tuas à peccatis tuis, ego illa tibi ob oculos ponam, & quicquid egeris, clarè obijciam. Quis hic quantusque metus tenebit miserum peccatorem, quando atrocem Iudicis sui vultum, pœnas, ac supplicia, spirantem intueri cogetur? quando eundem audiet exprobrantè beneficia collata? quando exhibentem videbit, vulnera suscepta? quando audiet commemorantem iniurias acceptas, & summam peccatoris ingratitude? Ego inquiet, pro te factus homo, pro te laboraui, pro te sanguinem fudi, grauissimas pœnas sustinui, animam posui, hæc vulnera accepi, te multis beneficijs priuatim cumulaui, cogitationes bonas suggessi, occasiones rectè viuendi non rarò obtuli, denique quid debui facere, & non feci? tu verò contra nihil malorum prætermisisti, quibus mihi iniuriam irrogares, & ad indignationem commoueres. Igitur si populus Israeliticus totus contremuit, ad præsentiam Dei in monte Sinai, cum legem daret, & tanquam pædagogus lectionem præscriberet, quo Deus bone, animo erit homo peccator, quando iam eandem lectionem exacturus redibit, nihilque præter flagitia inueniet, & neglectum legis tam seriò commendatæ.

*B. Ioannes & Daniel ad aspectum Angeli
quasi*

Exod. 18.

Deut. 4.

quasi mortui in terram corruerunt: Iratum Apo. 1.
 Affueri vultum, Aman ferre non potuit: Sa- Dan. 10.
 cerdotes feueritate vultus Christi adhuc Hest. 7.
 morituri eiekti ex templo, metu perculsi & Matth. 21.
 obstupefacti, non audebant hiscere: quo- Marc. 11.
 modo igitur miser homuncio, peccatis o-
 nustus minitatem & furentem DEVM su-
 sinebit? dicturi sunt peccatores montibus
 cadite super nos, & collibus operite nos ab
 ira Agni.

Qui praterea aderunt?

Sancti Dei, quibus comitatus ad iudi-
 candum Dominus venturus est, iuxta Pro-
 phetiam Enoch: *Ecce venit Dominus in sanctis* Enoch. in
millibus suis, facere iudicium. Coram his sistetur epi. Iude.
 anima peccatoris, fœda multis sceleribus,
 peccata gestans, & sanctis cœlestibus ea tan-
 quam instrumenta exhibens, quibus Deus
 offensus, & contumelia affectus, grauiterq;
 læsus fuit. Sicut igitur, non sine graui pudore
 nobilis fœmina, in conspectum prodiret
 principum virorum, conspurcata facie, ve-
 stibusque multa, fœdaque sorde maculatis,
 ita ignominiosum erit animæ peccatrici, se
 adeo vultu habituque deformem, in tam
 præstanti nobilissimorum Sanctorum co-
 rona, conspiciendam collocare; qui omnes
 ad eam fœditatem & deformitatem ride-
 bunt, miserumque peccatorem abomina-
 buntur, atque vt est apud Prophetam cum
 irrisio-

irrifione dicent: *Ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum.*

Similitudine rem declarabo: Si vilis quispiam homuncio, qui nobilium aliquot filiorum nobilissimum ac amantissimum parentem ense peremisset, in filiorum conspectu, solus prodeat, cum stricto illo ense, paterno adhuc sanguine madente; quibus oculis aspicietur à filiis? quo animo feretur? vix profectò manus illi continere poterunt quin sceleratum homicidam discerpant: Pari modo Sancti, quando peccata illa in peccatore conspicient, quibus offensus est Deus, & quasi pedibus proculcatus, summa indignitate peccatorem detestabuntur, eiusq; æternas pœnas desiderabunt.

Neque hic quispiam sibi blandiatur, de nobilitate, dignitate, diuitijs, alijsq; rebus, quibus hæc vita illustratur: Sicut enim *Actor. 10.* *Rom. 2.* *est personarum acceptio apud Deum,* qui nec diuitis rationem habebit, nec pauperis, ita neque Sancti splendore cuiusquam externo, sed sola interna pietate ornatuq; animi, mouentur. Habet enim ferè se res perinde, in hoc theatro vitæ humanæ, atque in actione scenica, in qua diuersæ personæ Regum, nobilium, pauperum, mediocrium atque omne genus hominum, à diuersis repræsentantur: Et is quidem frequenter Regis personam sustinet, qui conditione est pauper, & for-

& fortè mendicus: quemadmodum subinde is qui mendicum agit, filius est viri lauti & copiosi: Regi ab ijs tantum defertur honor, qui ad scenam pertinent, non autem à Ludimagistro, vel spectatoribus, qui in vniuscuiusque actionem oculos defixos habent, & eos commendatione dignos iudicant, qui suam personam qualiscunque illa fuerit, seu nobilis, seu rustici, seu pauperis quam dexterrimè & quam decentissimè repræsentarunt. Similis scena est in theatro mundi istius, in quo Deus istius ludi moderator singulis hominibus personam suam agenda distribuit, ipse est spectator actionis cum Sanctis omnibus, & vniuersis illis, qui ad hoc theatrum vitæ humanæ non pertinent, vt sunt Angeli, dæmones, & quotquot tam boni, quam mali ex hac vita migrauerunt. Homines igitur viuentes, hominibus honorem habent, quamdiu agunt in scena; peracta verò Comœdia etiam ipsi ad numerum spectatorum transeunt, à quibus spectatoribus, adeoque à Deo ipso, sola ratio habetur actionis, non personarum, non rarò enim Regis partes agit vir improbus & flagitiosus, nullius apud Deum existimationis; sicut è diuerso mendici personam gerit, per sæpè vir sanctus, apud Deum summæ nobilitatis & pretij maximi: quemadmodum cum mercator quispiam, varia moneta vice
calcu-

calcolorum vtitur, aurea, argentea, aenea non rarò fit vt in subducendis rationibus æneus nummus, mille aureos significet; cõtra verò aureus nummus vel argenteus obulum: qui tamen nummi, confecta ratione suo loco reponuntur, & aurei pluris quam cæteri æstimantur.

Ex Sanctis autem, Angelus tutelaris, beneficiorum à se datorum, memoriam repetet, vt sæpè sanissima consilia suggererit, à peccatis deterruerit, dæmonum conatus retardauerit, Deumque orauerit; quæreturque se non auditum, sed repudiatum. Quid hic erit spei, quid mētis misero peccatori, quando ab eo se videbit grauißima accusatione percuti, quem penè vnicum habuit antea propugnatorem ac patronum?

Quod est quartum genus personarum?

Dæmones humani generis hostes sempiterni, operam suam in hac actione non patientur desiderari, qui & bona opera extenuabunt; vt in accusatione Iob factum, legimus: & peccata exaggerabunt, & quodammodo in hanc sententiam differant.

Iob. 1.

*Dæmonis
accusatio.*

O Iudex æquissime, multa tu præstitisti huic, pro eo excepisti acerbissima supplicia, & mortem denique durissimam: paucula quædam rationi consentanea & factu leuia, vt suum in te amorem, & obseruantiam vicissim declararet, serio præcipisti; quæ vt præsta-

præstaret alacrius, internum tuę gratię auxili-
 lum multa que externa subsidia, submini-
 strasti, & summum illud, quod dignitatem
 omnium creaturarum excedit, præmium
 certissimo addixisti: Ego in eius gratiam &
 commodum nihil præstiti vnquam, quin
 potius nocendi omnes occasiones quæsiui;
 nihil ei præcepi, sed suasi; & nõ leue aliquid,
 sed durum, molestum, difficile. Ipse autem
 te spreto, & abiecto se mihi adiunxit & con-
 secrauit; conuulsa similitudine & imagine
 tua, sordidam meam effigiem in anima sua
 constituit, contempta maiestate & imperio
 tuo, quæcunque ego vel obscure insinuauī,
 alacriter præstitit, & plusquam suggerere au-
 sus fuerim, fecit; suasi vt esset parc' & tenax,
 pauperibusque Eleemosynas negaret; ipse
 etiam aliena per vim rapuit, & fœnerando
 multa, per summam iniuriam corrasit; hor-
 tatus sum vt ira animo concepta contumeli-
 as & maledicta effunderet; ipse etiam verbe-
 ra & plagas innocenti imposuit: insurrexī
 vt sacris diebus neglecto tuo cultu, vacaret
 otio; ipse non solum hoc fecit, verum etiam
 pro tuis diebus festis, profestos imò funestas
 corporis sui dies egit & celebrauit, commes-
 satus est, luxuriatus est multò vehementius,
 quam alijs diebus, ita vt totius septimanæ
 peccata in sacros dies, reseruasse videretur.
 Monui vt ad lautiolem commodioremque

D d vitam

vitam degendam pecunia emeret Sacerdotium, ipse eadem arte plura beneficia inuasit, preces horarias rarò persoluit, impurò scortum ad multorum scandalum domi, sacrilegus aluit. Quid superest igitur quam ut à te quem viuens inter mortales reiecit, spreuit, contumelijs affecit, vicissim reiectus, mihi adiudicetur, quem audiuit, quem coluit, quem imitari studuit?

Ad quas angustias redigetur tunc miserulus homuncio, quando ex conscientia iudicabit verissimas esse accusationes? Quo se conuertet cum Iudicem videbit iratum, sanctos indignabundos, dæmonem ut abreptum in gehennam præcipitet accurrentem, conscientiam sibi malè consciam, obiecta crimina confitentem.

Quod examen instituitur?

Factorum, dictorum, & cogitatorum omnium.

Quæ metum examinando adferunt?

Luc. 12. Tria potissimum. Primum, multitudo earum rerum de quibus erit reddenda ratio: nam *cui plus datum est, plus requiretur ab eo.* Scriptura nos vocat Oeconomos, & dispensatores bonorum Domini nostri, bona item *Luc. 16.* ista terrarum dicuntur, non nostra, sed aliena: *Si in alieno (inquit) fideles non fuistis, quid vestrum est, quis dabit vobis?*

Repetet

Repetet ne à nobis Deus rationem omnium bonorum nobis creditorum?

Repetet profectò, & non minus seuerè, atque nos à famulis & œconomis nostris. Esto igitur diues quispiam mercator, qui misso ad nundinas famulo, iubeat optimas merces emi, easque diuersarum regionum, Italicam byssum, Hispanica aromata, Germanica vina, Belgicos pannos, & quicquid Gallia, Anglia, Noruuegia, præclarum habet: Tradat verò illi adhæc comparanda, monetam omnis generis, quæ in prædictis regionibus grata sit; Addat deinde munera amicis fautoribusque offerenda, & denique filios illi suos tres adolefcētes adiungat, quorum curam ei singulari studio, & affectu commendet.

Peractis nundinis vbi domum reuertetur famulus, exigetur ratio de mercibus, de muneribus, de filijs. Primò, an sicut iussus fuerat, vniuersam pecuniam in merces expenderit: Secundò, quas nam emerit: Tertio, an bonas, an viles, laceras, singulæ namque inspicientur. Quarto, an æquabili precio nec carius nec vilius.

Non vacabit culpa apud Dominum famulus, si cum merces in mercatu non deessent, vniuersam pecuniam ex ipsius mandato, pro ijs comparandis, nō exposuerit, multaque vtilis neglexerit.

D d 2 Secun-

Secundò, multò minus si cum ad emendum magna pecunia data missus fuerit nihil tamen emerit.

Tertiò, neque erit immunis à reprehensione si non bonas sed laceras, veteresque res domũ tulerit, cum eodem pretio offerrentur res præstantes.

Quartò, si sponte sua carius emerit, cum potuisset vilius.

Quintò, grauissimam incurret Domini offensam, si alijs, præsertim hostibus iuratis Domini emerit non Domino suo.

Sextò, si furatus pecuniam in suum aut aliorum vsum, conuerterit.

Quod ad munera attinet, in magna ei culpa ponetur: si ea dare neglexerit, quibus iustus fuerat, sed vel perire sua incuria permiserit, vel alijs obtulerit, vel sibi seruauerit.

Denique de filiorum commissorum cura inquiretur, quas si vel fugere, vel insolenter se gerere, vel inopiam incommodaque pati, cum potuisset cauere, vel miserè interire permiserit, sui que ipsius potius, quam illorum rationem habuerit, meritò grani peccata corripendus veniet.

Quorsum hæc?

Hæc ad te referas, quem Deus bonorum suorum constituit Oeconomum, atque ad mundinas reum cœlestium, in hunc mundum

dum ablegavit, pecunias varias nempe di-
 versa beneficiorum genera commisit.

Primò, vitam ipsam.

Secundò, animam cum facultatibus suis,
 atque potentijs, docile ingenium, tenacem
 memoriam, eruditionem, prudentiam, &
 quicquid ad animum pertinet.

Tertiò, corpus sanum, vires, formam
 honestam, nobilitatem, vsum loquendi, di-
 cendiq; facultatem.

Quartò, externa bona, diuitias, honores,
 dignitatem, authoritatē, cibum, potumq;,
 locum & tempus ipsum, in quo vivimus.

Munera sunt cum cetera diuitia, tum *Vide Prax:*
 maximè Ecclesiastica bona, quæ ad inopum *Catech. n.*
 necessitates, cultumq; Ecclesiarum fuerunt ^{15.}
 à maioribus relicta & donata.

Filij sunt quoscunque nostræ curæ Deus
 commisit, liberi nostri, famuli, mercenarij,
 & nobis quacunque ratione subiecti.

Examen igitur sic à Deo instituetur, vt
 inquirat, an his beneficijs omnibus, bonisq;
 acceptis, ad ipsius gloriam vti fuerimus. In-
 dignabitur enim Deus: Primò, si aliquod
 talentum neglexerimus expendere, tametsi
 reliqua in bonum vsum conuerterimus,
 nempe si scientia quidem, eloquentia, au-
 thoritateq; rectè fuerimus vti, pecunias
 verò non vtiliter elargiti, tempus sine fru-
 ctu triuerimus, verbaq; temerè effuderimus.

mus: vult enim Deus, nihil quod nobis ac
lucrum commisit, suo lucro vacare.

Quamobrem, secundò, graui peccato se
illi obstrictos intelligunt, qui talenta omnia
inutiliter expendunt, neque lucri aliquid ad
animæ suæ salutem reportant.

Tertiò, etiam illi, qui in rebus non omni-
nò quidem malis, aut noxijs, sed non perin-
de integris, atque vtilibus, toti occupantur,
vt qui ad altiora nati, ingenia sua in rebus
minutioribus, vt Musicis, Poëticis, tempora-
libus externisq; occupationibus, & curis
defigunt; qui bona opera, vel praua inten-
tione corrumpunt, vt qui ad laudem & ina-
nem gloriam eleemosynam tribuunt, qui in
confessione, peccatum aliquod, de indu-
stria silentio prætereunt, qui Christi corpus,
in peccato suscipiunt, vel negligentia obse-
rant, & quasi puluere aspergunt, vt qui in o-
ratione mentem habent longè lateq; di-
sperfam & vagantem: qui varijs sermonibus
dissoluuntur, quando in pauperem confe-
runt eleemosynam, &c. Ait enim Dominus:

Psal. 74. *Ego iustitias iudicabo, bona inquam opera, quæ
rectè sint facta, examinabo.*

Quartò, qui carius emerint, hoc est pro
ratione pecuniæ expositæ, parum retulerint
domum, vt sunt, qui cum præstantia à Deo
acceperint talenta, magnas vires & opes,
plurimum temporis, &c. Exiguam tamen
lucri

lucris fecerint : vires corporis ferebant quidem maiores labores; diuitiæ maiorem elemosynam; ætas tot annorum auctiores virtutes: at ipsi minoribus contenti fuerunt. Monuit itaque rectè sapientia : *Quodcunque potest manus tua, instanter operare.*

Quintò, qui contra Dominum talentis vsi fuerunt; doctrina ad hæreses; pecunijs ad fastum, luxum, libidinem; verbis ad blasphemias, conuitia, periuria, impuritatem, detractionem; potestate ad peccata sua aliorumque, &c.

Sextò, qui talenta Domino furto abstulerint, atque ad sua ipsorum commoda retulerint, vt qui in diuitijs, atque honoribus oblectantur, & in bonis Domini sui, non aliter atque si à Deo accepta non essent, gaudent, deliciantur, glorianturque.

Iam verò de muneribus, hoc est, de elemosynis in pauperes erogatis, cum omnibus quidem, potissimum tamen cum ijs, qui Ecclesiasticis Sacerdotijs sunt ornati, districta accurataque instituetur quæstio. Siquidem res pauperum, non pauperibus dare, par crimen sacrilegij est, & (quod olim Canonico cuidam scripsit B. Bernardus) quicquid tibi seruas, præter victum & simplicem amictum, tuum non est, rapina est, sacrilegium est. Et sicut grauius in Sacerdotum, quam in sæcularium vitia animaduertur,

*Domine
quis credit
auditui
nostro?*

D d 4 tetur

tetur (quia apud sæculares, nugæ sunt nugæ sed in ore Sacerdotis nugæ sunt blasphemie, ita seuerius in Ecclesiastica bona inquiretur, nempe de beneficiorum numero, de proventum magnitudine, de sumptibus factis, in quos vsus, de possessione eorum legitima, an per Simoniam parta, aliaque id genus innumera.

Denique de subditorum peccatis negligentia cura, ignorantia, exiguo profectureddenda erit superioribus ratio; non modo an doctrina, verbo, aut exemplo, præbuerint ad malum occasionem, sed an omissione, negligentia, & negotijs aut occupationibus alijs, minus necessarijs detenti, eorum salutem aut progressum minus promouerint.

Alterum quod in diuino examine metum conciliabit profer.

Iudicis exactissima & diligentissima inquisitio, accurata inspectio, & seuera punitio: Quis paterfamilias in magnis rationibus obulum vnum, qui forte periisset, à famulo exigit? at Christus non solum nouissimum quadrantem reddi iubebit, sed de omni verbo otioso rationem exigit; quanto magis de his, quæ otioso verbo grauiora sunt? Quis item antiquas offensas, minutioresque, quæ memoria exciderant in medium adducit? at Deus occultissima quæque inuestigabit, scrutabiturque, Ierusalem in lucernis, &

Matt. 5.

Matt. 12.

Soph. 1.

for-

sordes omnes minimosque pulveres in angulis abstrusos, proferet in lucem.

Quis denique cogitationes indagat quando res ipsa quæ præstatur est utilis & comoda? Deus autem penetrabilior omni gloria *Heb 4.* ancipiti, penetrabit usque ad diuisionem animæ & Spiritus, distinguens inter animæ, hoc est naturæ cogitationes, & diuini Spiritus motiones, discernens intentiones intimas cordis, ipsasque medullas, & animæ compages, ne quid vel intus lateat impuritatis, vel foris adhæreat.

Adde & tertium?

Tertia est, grauissima & acerrima Christi Iudicis, de rebus existimatio; *non enim cogitationes mea, cogitationes vestrae, neque via mea, via vestra, dicit Dominus, quia sicut exaltatur cælum à terra, ita cogitationes mea, à cogitationibus vestris.* Qui bonos habet oculos & acutè videt, minimas notat & obseruat maculas: qui valdè studiosus est mundicie, non potest ferre, vel exiguas in pretiosa veste sordes: in facie speciosa, & pictura excellenti, paruus nequus ab artifice peritissimo, notatur facillime: CHRISTVS amantissimus puritatis, atque adeò ipsa puritas, aspectu suo omnia peruadens, & penetrans in anima, nobilissimo, pulcherrimoque Dei opere, minimos nauos, & videt clarissimè, & fert iniquissimè. Nos veluti corpore, oculis mentis capti, sordibus

dibusque vitiorum immerſi, vix quod re-
 ſum eſt, aliquo modo perſpicimus. Itaque
 nos quædam arbitramur exigua peccata, in
 quæ Deus grauiffimè animaduertit.

*Affer quaſo huius rei exempla aliquot
 probata.*

- Gen. 3.* peccatum Adami, primi parentis, qui uxoris deſiderio ſatisfaceret, pomum vni-
Num. 15. cum guſtauit; & quis magnifaceret colligere
 ligna paucula, die ſabbathi, ad culinæ neceſſi-
 tatem? Quis Moyſi peccatum, quo iuſta in-
Num. 20. dignatione commotus hoc ſolum dixit: Au-
 dite rebelles, & increduli, num de petra hac,
Iofue. 7. poterimus vobis aquam educere? Quiſa-
 ctum Achan, qui ex hoſtium ciuitate non-
Actor. 5. nulla clam ſeruauit, de bonis gentiliū,
 contra ducis ſui Iofue mandatum? & Ana-
 niæ Saphiræq; mendacium, qui metu ege-
 ſtatis non integrum pretium venditi agri B.
 Petro obtulerunt? & hi tamen omnes gra-
 uiſſimè puniti, euidenter docuerunt, quan-
 ti apud Deum hæc peccata fuerint: Adami
 peccatum etiamnum luimus; collector li-
 gnorum & Achan lapidibus obruti fuerunt.
 Moyſes mortalium omnium manſuetiſſi-
 mus, Deoq; chariſſimus, ad terram pro-
 miſſionis non adſpirauit. Ananias & Saphi-
 ra morte mulctati, & quis reum gehenna
 puta-

putaret illum, qui dicit fratri suo, *fate, nisi* *Math. 5.*
Iudex ipse affirmaret?

Fit ne aliquando ut quæ nos in peccatis non nume-
ramus, Dei iudicio peccata esse deprehendantur?

Utique: Ionathas enim ignorans patris
sui indiscretum mandatum, non nihil mel. *1. Reg. 14.*
lis gustavit, quod Deus, quam sibi ingra-

tum fuerit, negato oraculo, patefecit, erat *2. Reg. 24.*

iam capite plectendus Ionathas, nisi populi
authoritate fuisset liberatus. David quod
vana quadam leuitate impulsus, numeran-

dum populum curauisset punitus est triduo,
interitu 70. millium hominum. Vnde mag-

no affectu clamare cœpit: *Delicta quis intelli* *Psal. 18.*
git? Ab occultis meis munda me Domine. *ver. 13.*

Velim & hoc scire an eorum aliqua quæ nos in bo-

nis operibus ponimus, peccata sint coram Deo

& grauitèr punienda.

De hac re nihil dubites: Bethsaminæ visa *1. Reg. 6.*

arca obtulerunt sacrificium, ex ijsque occisi *1. Reg. 15.*

70. nobiles viri, & 50. millia è plebe. Saul par- *2. Reg. 6.*

cens Amalech, & melioribus ouium gregi- *3. Reg. 13.*

bus, ad sacrificium, traditus est diabolo, pri-

uatusq; regno, mortem deniq; sibi ipse con-

sciuit: Oza leuita tenens arcam Domini ne

caderet, subitò perijt. Propheta ab altero di-

uinum præceptum mentiente, ad cibum su-

mendū inductus, à leone occisus est. B. Petr⁹

obseruans Dei sui maiestatem, cum recusa-

ret humiliter, pedes sibi à Christo lauari, au-

diuit;

- Ioan. 13.* diuit; *Nisi lauero te, non habebis partem mecum.*
 In hoc ergo Christi æquissimo iudicio, multa adferentur in lucem examinanda occulta, & quæ non arbitramur consideranda, ne dū puniēda. Plerique se multis meritis, bonisq̃ue operibus existimant placere Deo, qui tunc se prorsus vacuos omni merito inuenient, vel quia mercedem in hac vita mortali, per fœlicitatem temporalem, receperunt:
- Luc. 16.* quemadmodum purpurato illi Epuloni dictum fuit: *Fili recordare, quia recepisti bona tua, in vita tua:* vel quia bona illa opera, per inanem gloriam, aliaue peccata, vitium contraxerunt, vel euanuerunt. Quemadmodum de ieiunijs, elemosynis & orationibus Pharisæorum testatur Dominus: *Receperunt (inquit) mercedem suam, & de alijs: Multi dicent mihi in illa die, Domine nonne in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo Dæmonia eiecimus, & in nomine tuo, virtutes multas fecimus, & in plateis nostris docuisti, concionati sumus, conciones continenter audiuimus, ad fidei confirmationem miracula edidimus?* Quibus responsurus est Dominus: *Amen dico vobis, nunquam noui vos, ne tum quidem, cum miracula ederetis, tamq; præstantia opera perficeretis: discedite à me omnes operarij iniquitatis.* Non deerunt, qui se frequenter confessos affirmabunt, & à peccatis liberos existimabunt, qui iisdem adhuc peccatis maculati

*Math. 6.**Math 7.**Ibidem.*

condemnabuntur: vel quia sine peccatorum
vero dolore confessi; vel quia sine propo-
sito mutandæ vitæ.

Quis igitur non metuat Iudicia Dei? quis
glorietur se castum habere cor? quis non vi-
deat quam sit necessarium, vt semper sit pa-
uidus, omniaque suspecta habeat, nec secu-
rè viuat, suisque vitijs laxet habenas? *Si enim
iustus vix saluabitur; si B. Paulus, hoc Dei iudi-
cium tam anxie metuit, si sancti omnes re-
formidarunt Christi aduentum ad iudicium:
impius & peccator vbi apparebunt?*

*Discussis cognitisque causis quid fiet
deinceps?*

Procedetur ad sententiæ pronunciatio-
nem. Gerit se Christus ritu præceptoris, qui
iniuncta Discipulis lectione, videns eos stu-
diorum tempore nugari, garrere, ridere, lu-
dere, & alijs rebus illicitis operam dare, filet
vsque in tempus recitandarum lectionum,
quando ignoratæ lectionis, ab omnibus me-
ritas pœnas repetet. Ita Christus de cœlis
prospectat quid agatur, patiturque, nos pro
arbitratu nostro viuere, & quidlibet agere;
*Hac est (inquit) hora vestra, & potestas tenebra- Luc. 22.
rum, hora est breue tempus. At vbi venerit
non hora, sed dies Domini, acerrimum aget,
non iam monitorem, sed iudicem, senten-
tiæque sua terrebit impios.*

Estne

*Estne formidabilis summeq; metuenda ista
hæc sententia?*

Est equidem & multis nominibus.

Primò, propter constantiam ac integritatem Iudicis, qui nullis precibus, nullis lachrymis, nullis promissis, nullo proposito emendationis, & pœnitentiæ, nulla intercessione sanctorum flectetur, nullius terribitur nobilitate, nullius eruditione, nullius autoritate, potentia, diuitijs: Nullas admittet excusationes, sed pro iustitia iudicabit impios. Apud mortales videntur locum aliquem habere excusationes nonnullæ. Primò si ab aliquo, de officio moniti, dicamus nos esse homines sæculares, externis negotijs occupari, occasiones peccandi, iurandi, plus æquò bibendi, nugas tractandi, &c. vitare non posse, &c. esse cum sæcularibus in huiusmodi quotidianis rebus conuiuendum. Secundò, magnam esse eorum multitudinē qui ita faciant, & hanc viuendi rationem constanti, ac penè generali omnium hominum consuetudine iam diu corroboratam. Ita aiunt, iam fieri consuevit, vt hospites ad æqualia pocula cogantur, vt sermoni, quasi ornatus gratia misceatur iuramentum, velpidæ narrationi, addatur mendacium. Tertio, multo grauiora in alijs esse peccata; imo quidem inquis, sed alter peiurauit: nonne melius est, Sacerdotem, vna muliere contentum

tum viuere, quam incertis vagisque libidinibus, alienos thoros violare? Quid magnum feci ebrietate? nemini nocui, neminem læsi, nullius facultates abstuli.

Hæc speciosè apud homines : at non habebunt locum apud Deum, qui & multitudinis inueteratam peccandi consuetudinem euerfis Sodomis, totaq; Pentapoli, hoc est, *Gen. 19.*

quinque regnis, grauissimè castigauit; & nõ solum in grauiora flagitia sæuiet, sed leuiora quoque delicta vindicabit, qui non solum cultores vituli in deserto prostrauit, sed pauperulum colligentem sabbato ligna, lapidibus obrui iussit, & non tantum decem milium talentorum debitum exiget, sed nouissimum etiam minimumque quadrantem solui volet, & non modo ligna, sed foenum quoque & stipulam, res minutissimas ignis vastabit & absumet.

*Exod. 32.
Num. 15.
Matth. 18.
Matth 5.
1. Cor. 3.*

Si quas alias habes rationes enarra?

Secunda sumetur à magnitudine rerum, quæ misero adiudicabuntur; non hic agatur de limitibus, de stillicidijs, de restitutione debitæ pecuniæ; quæ tamen res non parum anxias reddunt partes, quando ad sententiam lis est perducta. Sed de summis malis, aut summis bonis, talibusque, vt nullius hominis mens & cogitatio, vel horum bonorum præstantiam, & multitudinem: vel illo-

illorum malorum vehementiam, & atrocitatem, animo comprehendere possit; tamque diuturnis vt non vno aut pluribus annis finiantur, sed in perpetua secula, & in omnem æternitatem durent; & nunquam intermoriantur aut terminentur, quamdiu Deus ipse futurus est Deus.

Tertia verò ab immutabili sententia, que nullo iudicio retractabitur, nullaque de causa relaxabitur. In hac vita permittuntur ad superiores Iudices appellationes, vel causarum reuisiones, quia fortassis Iudex vel ignorantia laborauit, vel affectu: **D E V S** creatorum omnium Dominus & conditor, supremus Iudex est, ad quem ab omnibus prouocari potest, à quo ad alium nullam est appellatio; cumque omnia clarè præuideat, non potest ignorantia falli; & cum personam nullius accipiat, sed omnes homines ardentissimè diligit, non agitur affectibus. Igitur quando discussis omnibus, erit æterna illa & irreuocabilis à Christo pronuncianda sententia, quantus metus miseram animam inuadet, ne fortè fors aliter, atque optandum illi esset, cadat? quæ trepidatio quando eleuata manu, conuersisque in te oculis, labia mouere, os aperire, verba edere, ad sempiternam illud immutabile, summi que momenti decretum iudex incipiet.

Familiari aliqua similitudine si potes rem tantam mihi ob oculos pone?

Si apud potentissimum Regem vir quispian nobilis, multorum flagitiorum accusatus, suis tamen dilectus; pro quo liberando ciues sui supplicent, hostes verò eum ad horrendum ignis supplicium postulent & vrgeant: Rex sorti committat sententiam, vt prout fors exierit, vel adoptetur in filium Regis successurus in regno, vel igni extructo quam primum exuratur; Adsit præsens huic sortitioni miser ille captiuus; videat duas illas scedulas in urnam mitti, urnam non nihil agitari, tum adolescentem brachium manumque mouere, eamque in urnam mittere, scedulam alteram educere, explicare, explicatamque Regi legendam pronunciantdamque exhibere; tanta hac actione, quomodo miselli hominis cor palpitabit? quas non preces ad Deum fundet? quæ non vota nuncupabit? quomodo non toto corpore contremiscet, totusque madebit in re tanti momenti? Et hæc tamen res quanti est ad sententiam Christi? mors temporalis ad mortem sempiternam? ignis terrestris & caducus, ad ignem inferni inextinguibilem? Nō agetur hic quidem sorte aut fortuitò, sed sapientissima iustitia Christi. Verum quamdiu tibi ignota erit dubiaque sententia Iudicis, & inde quidem vrgebunt aduersarij dæmo-

Ec nes

nes ad ignem, infernusque os suum aperit ad te deuorandum; hinc verò mens sibi male conscia veritati non repugnabit, nonne in magnis angustijs eris? profectò si spes aliqua euadendi appareret, nihil non offerres Deo, vota nuncupares, sanctissimeque non modo vitæ mutationem, sed maximam quoque pœnitentiam, corporisque afflictiones pro omnem vitam iurares, atque polliceris.

Posteaquam verò fatale illud, & totire-
Matth. 25. rum vniuersitati horrible verbum Iudex edixerit: *Disce de maledicte in ignem æterni.* Deus bone quæ desperatio? qui fletus? quæ lamenta? singula verba admirabili pondere concutient animum, ipsaque cordis medullas penetrabunt: *Discede à me.* Hactenus patronum patremque tuum egi, innumera beneficia largitus sum, tui curam habui, in posterum ab hoc momento, nihil mihi tecum negotij erit, te nunquam exaudiam, tui in grauissimis miserijs & calamitatibus nunquam miserebor, nulla vnquam tuorum cruciatuum commiseratione mouebor, discede ab omni bono, alienus à Deo, & bonorum Sanctorumque communionem, Dei faciem nunquam visurus, nil boni aut commodi vnquam habiturus.

Maledicte: Ecce tibi nouo isto nomine, tot splendida prænomena honorumque tituli commutantur. Prius Reuerendus, Do-

ctissimi-

tiffimus, Nobilis, Generofus, Illuftris, Re-
 uerendifsimus, Illuftriffimus, Doctor, Co-
 mes, Dux, Princeps, Rex, prælatus, Ponti-
 fex, &c. Nunc æterna obliuione omnibus
 iſtis ſepultis, ſolum eris re ipſa, & nomine
 maledictus: Ita miſerijs, calamitatibus, cru-
 ciatibus, tormētis, omnis generis oppreſſus
 & circumuallatus; vt nulla pars, nullaque fa-
 cultas, ſuis tormentis ſit vacua. Ita prorfus
 maledictus, vt non ſolum ipſe maledictio-
 nem apud te ſentias, ſed eandem tuam miſe-
 riam, cum maxima tua confuſione, omnes
 videant, teq; plenum eſſe maledictionibus,
 luce palam cognoſcant. Maledicet enim tibi
 Deus ipſe, cuius maledicere, eſt mala inferre,
 maledicent ac deteſtabuntur te cœlites, ma-
 ledicent terreſtres, maledicent dæmones, &
 damnati maledictionis ſocij, maledicent de-
 nique creaturæ omnes, malaque impreca-
 buntur, vt ſis per omnia in omnibus, & ab
 omnibus in æterna ſæcula maledictus.

In ignem: Cruciatum & tormentum, quo
 maius cogitari ab homine non poſſit.

Æternum: Cuius ſinis tunc erit, cum Deus,
 (cuius regni non erit ſinis) Deus non erit.

Qui paratus eſt Diabolo & Angelis eius: Cœ-
 lum tibi creatum, comparatumque fuerat,
 non gehenna, ad gloriam excitatus eras, non
 ad pœnam deſtinatus: non vt Dæmonis po-

Ee a teſtatem

testatem venires generatus, sed vt immortalē cœlestis gloriæ hæreditatem adires, pretioso Dei sanguine redemptus & regeneratus. At quia dæmonis consilia moresequeluctus, indignum te reddidisti domo cœlesti, nullus alius tibi superest locus, quam qui Dæmonibus est constitutus, vbi Lucifer imperium tenet, hostis tuus immanissimus, qui cum Angelis suis, hoc est Dæmonibus, nihil aliud per omnem æternitatem facturus est, quam vt ad tormentum ignis, alios tibi cruciatus innumeros adijciat. Heu quæ verba, quæ modo quidem parum à te ponderantur, at vero tunc, cum serio causam tuam agi perspicias, intima cordis tui viscera penetrabunt.

Dum hæc audio turbatur in meipso anima mea, & contremiscunt omnia ossa mea; Quid quasi mihi faciendum censes?

Ita tibi viuendum puta, ne ab auditione mala in illa die timendum sit, quin vero supra omnem modum gaudendum. Si enim composito ad serenitatem vultu, oculisque ad te suaviter conuersis, dulcissimis, illis optabilissimisq; verbis, te compellare incipiat: *Veni benedicte patris mei*: Discussa omni tristitia, pulsoq; metu, succedet admirabile gaudium, cordisque suauitas, animusque in amorem Dei sui liquefactus, singula verba dul-

dulcissimo gustu percipiet, summaque voluptate expendet.

Veni: versatus hactenus in mundi afflictionibus, dæmonumque molestijs & tentationibus, varijsque periculis miser, ijs in posterum omnibus malis liber, extra pericula occasionesque malorum, ne minimum quidem malum, in æternum passurus: *Veni* ad me summum bonum, vt semper mihi adhæreas, neque de latere meo vnquam recedas.

Benedicte patris mei: Nouum nomen quod nemo nouit, nisi qui accipit. Repleberis benedictionibus & bonis intus forisque, sic gloriosus, vt conspicuus sis vniuerso orbi futurus: Benedictus à Deo, qui te infinitis bonis cumulabit. Benedictus à sanctis Angelis & vniuerso beatorum cœtu, qui tibi congratu labuntur: Benedictus ab inferis & damnatis, quorum inuidia & maledictiones gloriam tuam augebunt mirabiliter.

Posside. Hactenus spe vixisti, & labore cœlum emisti, nunc ingredi, nunquam egressurus, posside nunquam amissurus.

Regnum: Vt scilicet cum Christo regnes, in eodem throno resides, summaque gloria, libertate, potentia, diuitijsque in æternum abundes.

Paratum tibi à constitutione mundi. Iam
Ee 3 finem

finem adipisceris tuæ creationis, cœlum tibi
factum est & tu cœlo; non excidisti à termi-
no; gaude igitur quod in te diuina volun-
tas sit omnino perfecta. His vocibus ad
CHRISTVM euocatus, innixus super alle-
lūm tuum, ad cœlum proficisce-
ris cum lætitia inenar-
rabili.



DE

DE

T

tia p

vita c

Gen

rea C

tia n

riffin

mis a

long

debe

mu

pecc

meri

stati

mitt

quo

quer

nost

Su

lici,

inte

secu

ford

mu

cto